
PRIKAZ

GORDANA VAROŠANEC - ŠKARIĆ: TIMBAR**Irena Hočever-Boltežar**

Klinični center Ljubljana, Klinika za otorinolaringologiju in cervikofacialno kirurgiju, Ljubljana
Slovenija

Knjigu *Timbar*, autorice Gordane Varošaneć-Škarić izdao je FF press Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Odsjek za fonetiku 2005. godine. Knjiga ima 278 stranica, u tekst je uključena 61 slika, 16 tablica i 97 grafikona. Građa je podijeljena u šest poglavlja, koja su podijeljena na podpoglavlja tako da je u knjizi 128 podpoglavlja. Autorica u svojem radu navodi 244 različite reference.

Timbar, kvaliteta glasa, njezina teorijska i fiziološka osnova, načini djelovanja na nju te praktična upotreba tog znanja iznimno su važni kod svih elitnih i profesionalnih govornika i pjevača. Dobro teorijsko poznavanje anatomije i fiziologije vokalnog trakta, poznavanje osnova akustike i fonetike te načina postavljanja glasa uvjet su za dobar i kvalitetan glas te uspješno obavljanje navedenih zanimanja.

Već u predgovoru autorica ističe važnost multidisciplinarnog pristupa istraživanju glasa, njegovih značajki i kvalitete. U prvom poglavlju (*Nazivlje o glasovoj kvaliteti*) navode se karakteristike glasa i pojedini pojmovi iz područja subjektivnog i objektivnog procjenjivanja kakvoće i estetike glasa. Objašnjava se što su karakteristike normalnoga glasa prema kriteriju subjektivnog ocjenjivanja i prema rezultatima objektivne akustičke analize uzorka glasa.

U drugom poglavlju (*Slojevi glasa*) autorica predstavlja fonetski pristup određivanju pojedinih karakteristika glasa koje zajedno određuju kvalitetu glasa svojstvenu pojedinom govorniku. Treće poglavlje (*Timbar – boja glasa – kvaliteta glasa*) posvećeno je određenju kvalitete glasa. Autorica posebno osvjetljava objektivizaciju procjene pomoću akustičkih mjerenja u čemu ima bogato iskustvo. Opisuje normalnu fonaciju, što sve na nju utječe i koje su značajke pojedinih fonacijskih registara s obzirom na visinu i boju glasa. Detaljno opisuje odnose među pojedinim registrima, te ih objašnjava s akustičkog, ali također s fiziološkog i aerodinamičnog stajališta.

Također na području intenziteta glasa u četvrtom poglavlju (*Intenzitet glasa*), osim teorijskih temelja, opisuju se mogućnosti akustičkog mjerenja i objektivizacije te pojave.

Najveći je dio knjige posvećen postavljanju glasa. U petom poglavlju (*Postavljanje glasa*) autorica upozorava na važnost kako pravilnoga disanja za

stvaranje glasa tako i na postavljanje glasa u ostalom dijelu vokalnog trakta. Kod svakog se načina postavljanja opisuju i posljedice koje istraživač nalazi u akustičkim mjerama takvoga glasa. Uvijek prikazuje rezultate uglednih međunarodnih stručnjaka, ali i vlastita iskustva.

U zadnjem poglavlju (*Estetika glasa*) autorica temeljito opisuje elemente estetike glasa, što na njih utječe u anatomsko-fiziološkom smislu i što pokazuje akustička analiza pojedinih elemenata, tj. karakteristika glasa. Autorica se posebno bavi pjevanjem i estetikom pjevačkih glasova. Predstavlja različite stilove pjevanja i utemeljuje standarde dobrog pjevačkog glasa.

Autorica izvrsno povezuje anatomsko-fiziološke osnove s akustičkim analizama fenomena glasa u vokalnom traktu. Vrlo je dragocjeno njezino iskustvo u istraživanju scenskoga govora i pjevanja što je vješto uklopljeno u teorijske temelje. Stoga knjiga nije suhoparna, nego svako teorijsko razmatranje oživi uz mnoge primjere. Upravo to usko povezivanje teorije s iskustvima tuđeg i vlastitog istraživačkog rada i prikazima na temelju poznavanja glasova poznatih glumaca, pjevača, spikera, originalan je pristup u pisanju knjige te je podiže na razinu visokoškolskog udžbenika. Pitanja i upute na kraju svakog poglavlja nenametljivo usmjeravaju studente na razmišljanje i praktičnu uporabu teorije, što knjizi još povećava vrijednost.

Iako je autorica u predgovoru napisala da je knjiga *Timbar* namijenjena studentima logopedije, prije svega ortofonije, dramske umjetnosti, pjevanja i fonetike, ona daleko nadilazi visokoškolski udžbenik. U teorijske temelje autorica je uključila mnoge rezultate vlastitih istraživanja, pa knjiga ima značajke znanstvenog djela. Autorica je pokazala veliku širinu svojega dosadašnjeg znanstveno-istraživačkog rada i njegovu vrijednost u primjeni.

U zaključku možemo reći da je knjiga (*Timbar*) kvalitetno znanstveno djelo koje se može koristiti kao visokoškolski udžbenik, u kojem su vješto povezani teorijski temelji i rezultati znanstvenog rada te praktični primjeri. Zbog originalnog pedagoškog pristupa i primamljivog iznošenja grade, ona će biti nezaobilazan udžbenik za studente koji će se u svojem pozivu baviti glasom, ali i vodič za njihov kasniji istraživački rad. Knjiga je također koristan priručnik u praktičnom radu vokalnih pedagoga i učitelja scenskoga govora jer će u njoj naći odgovore na mnoga pitanja s kojima se susreću u odgoju vokalnih profesionalaca.

(Sa slovenskoga prevela Gabrijela Kišiček)